

Література

1. **Ван Лэй.** Диалог цивілізацій і гармонічний мир / Ван Лэй // Китай, 2010. – № 8 (58). – С. 22-25.
2. **У Ифан.** Етнокультурний компонент в професійній підготовці учителів музики в Китаї і Україні / У Ифан // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. – К., 2009. – Вип. 7 (12). – С. 122-128.
3. **Куненко Л.О.** Проблема інтеграційної спрямованості музичного навчання в психолого-педагогічній теорії // Інтеграційна спрямованість початкової музичної освіти дітей з порушеннями зору: – теорія та методика : монографія / Людмила Олександрівна Куненко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 593 с.
4. **Лозко Г.** Українське народознавство / Галина Лозко. – К.: “Зодіак – ЕКО”, – 1995. – С. 77-87.
5. **Шевнюк О.Л.** Феномен культур Сходу // Культурологія: [навчальний посібник] / Шевнюк Олена Леонідівна – К.: Знання-Прес, 2004. – 353 с.
6. **Щолокова О.П.** Художня культура Китаю // Світова художня культура: Від первісного суспільства до початку середньовіччя: навч. посіб. / Щолокова О.П., Шип С.В., Шевнюк О.Л., Семашко О.М. – К.: Вища шк., 2004. – 175 с.: іл.
7. **Ярулов А.А.** Інтегративне управління середой освіти в школі : [монографія] / Александр Анатольевич Ярулов. – М.: Народное образование, 2008. – 368 с.

УДК378.013+780.71

Чень Чень

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ УКРАЇНИ І КИТАЮ

В статті розглядається концепція інтерактивного навчання майбутніх учителів музики України і Китаю, розкриваються методи, що забезпечують його ефективність.

Ключевые слова: *інтерактивне навчання, спеціальні методи, взаємодія культурних традицій.*

The article discusses the concept of online learning for future music teachers Ukraine and China are disclosed methods to ensure its effectiveness.

Keywords: *interactive learning, special techniques, the interaction of cultural traditions.*

“Розрізний світ набуває єдності в культурі. У наші дні людство як ніколи до цього відчуває потребу взаємного розуміння і спілкування, інтерес до самотності народів, прагнення до збереження унікального наукового і культурного набутку”.

І. Зязюн.

Нова ситуація освітнього сьогодення спричинила новий принцип взаємовідносин між країнами світу, спрямувала їх на встановлення мостів творчої співпраці і взаємообміну між надбаннями культури і освіти та інших гуманітарних і технічних знань. Відбулися і суттєві зміни в науковій сфері, пов'язані з підвищеним інтересом молодих науковців і студентів інших країн до опанування всесвітньо відомими національними видами українського музичного мистецтва.

Незважаючи на низку суперечностей і протиріч, пов'язаних з підвищеним інтересом китайської молоді до музичної культури України і недостатньою розробленістю теоретико-методологічних засад творчої співпраці представників обох культур, потребою отримати кваліфіковану вищу мистецьку освіту і відсутністю уніфікованих методів оптимізації навчального процесу, а також потребою у навчально-науковій комунікації представників

інших етносів і відсутністю спеціальних психолого-педагогічних умов комфортного міжкультурного середовища, вже існує певний досвід обміну науковими здобутками, видами підготовки майбутніх учителів музики Китаю і України, в яких представлений певний діапазон наукових ідей, дослідження актуальних освітньо-культурних проблем.

Роботи молодих китайських дослідників поступово заповнюють науковий простір, збагачуючи свою культуру досвідом навчання різним видам музичної діяльності за традиційними українськими методиками та інноваційними технологіями тощо. Так, теоретико-методичні засади розробляються в роботах: Ван Пэшоань, Ван Юйхэ, Гу Инь, Лю Сян-ю, Лю Цин, Ма Донфэн, Сай До Чі, Сунь Цзинань, Сю Хайлинь, Хо Інін, Шу Синьчэн, Чжан Сянь, Чжан Юань, Цао Ян Цзоу Айминь та ін, формування музичного слуху і різні виконавські аспекти розкриваються у наукових дослідженнях Бай Бін, Ван Бін, Ін Юань, Мен Мен, Фу Сяоцзін, Цюй Сяо Юй, Чен Дін, Чжао Сін, Шагуан, Ши Цзюнь-бо та ін.; вокальна підготовка: Ван Шаньху, Ван Лей, Ву Гуо Линг, Лю Лан, Лю Цюлін, Ма Цзюнь, Цзінь Нань, Цой Сяо Юй, Чжан Жун, Чжан Яньфен, Чжоу Сяоянь, диригентсько-хорова підготовка: Лін Хай, Чжай Хуань та ін., загальні проблеми художньої грамотності розглядались Лю Цяньцян, культурно-просвітницькі питання порушувались Пан На, методика підготовки майбутніх учителів музики до роботи в умовах полікультурного середовища – У Іфан тощо. Найближче до нашого дослідження знаходиться робота Вей Лімін “Формування вокальної культури майбутнього вчителя музики на основі традицій Китаю та України”.

Але проблема визначення ефективних методів, які забезпечать оптимізацію фахової підготовки майбутніх учителів музики в умовах міжкультурного навчання студентів Китаю і України, ще недостатньо розроблена і тому є **актуальною**.

Перш ніж розглянути ефективні методи, що забезпечують оптимізацію навчання у ВНЗ музично-педагогічного профілю, звернемося до наукового визначення поняття культура відомого українського філософа І. Зязюна: “Наука про культуру не менш, а можливо, і більш складна, ніж наука про суспільство. Культура – це складна, відкрита, дифузна, самоорганізуюча система. Вона охоплює різні сторони взаємодії людини з іншими людьми і з власною особистістю, з природою і суспільством. Комунікативна сутність культури актуалізує необхідність діалогу, стимулює творчість і активність, пізнання і розуміння. Як невід’ємний атрибут людського існування, вона “скрізь і всюди”. Ця ширина культурного ареалу ускладнює визначення її предметної сфери. Людина як творець культури “заручена” із нею тісними узами повсякденного життя і приречена опановувати її норми і цінності, символи і традиції. Творчість і новаторство – необхідні імпульси динаміки культури, але людство лише поступово приймає їх як благо і цінність. Ці два образи зумовили відношення до неї як вищого досягнення розуму, або як до тенет, що обмежують свободу“ [5, 6].

Пошук нових форм співпраці спричинив визначення особистісних траєкторій навчання, тісно взаємопов’язаних з культурно-освітніми потребами держави. У цьому контексті необхідно визначити загальну спрямованість фахової підготовки майбутнього вчителя музики в умовах міжкультурного освітнього середовища, до якої ми відносимо інтерактивну модель навчання.

Спершу розкриємо його сутність, а саме: “Інтерактивна модель навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну передбачувану мету – створити найсприятливіші, комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуватиме свою успішність, інтелектуальну спроможність. З англійської “інтерактив” (“interact”) означає: “inter” – взаємний; “act” – діяти. Тобто, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. ... Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної активної взаємодії всіх учнів” [6, 10].

Інтерактивна модель навчання передбачає дотримання певних правил та умови за яких буде здійснено ефективне навчання, а саме:

❖ задоволення особистісної потреби в опануванні комплексом музично-педагогічних знань, навичок, умінь, що забезпечує мотиваційний компонент навчання і професійну майстерність майбутнього вчителя музики;

❖ створення “зони комфортного міжкультурного навчання”, яка сприяє толерантним взаємовідносинам і інтерактивній навчальній комунікації;

❖ збереження і продовження національних культурних традицій різних етносів, шанобливого ставлення до традицій і культур народів світу, їх пріоритетів і національних цінностей;

❖ дотримання партнерських взаємовідносин в різних навчальних ситуаціях, особливо в різних формах пізнавальної діяльності та в опануванні мистецькими традиціями інших культур;

❖ пріоритетність дискусійного принципу засвоєння нового матеріалу: його аналіз і обґрунтування, активне висловлювання своєї думки, повага до думок співрозмовника, уникання диктаторського нав’язування своїх позицій.

Для забезпечення оптимізації інтерактивного навчання необхідно також використовувати комплекс спеціальних методів:

• **метод порівняння** (Е. Абдулін, О. Ніколаєва) – як “метаметод” опанування музичного твору і його модифікації:

- метод виявлення подібності й відмінності;
- метод ідентифікації;
- метод перекодування (представлення змісту в іншій знаковій системі);

• **метод трансформації** – доповнення, зміни, що приводять до утворення нової конструкції з новим змістовим наповненням;

• **метод інкультурації** – біфункціональний метод, який допомагає віднайти особистий шлях “людини у своїй та іншій культурі” в умовах міжкультурного навчання студентів Китаю і України;

• **методи евристичного навчання** – забезпечують творче самовираження, допомагають у створенні нових особистісних продуктів навчання.

Аналіз величезного масиву літератури з даної проблеми дозволив визначити єдині ключові культурні концепції двох стародавніх цивілізацій України і Китаю, що ґрунтуються на таких категоріях як “гармонія” і “гуманність” та синонімічних поняттях, що від них походять. Так, китайський сучасний дослідник Ян Чаомін звертає увагу на розуміння гармонії взаємовідносин між людьми в китайській традиції, започаткованої ще Конфуцієм. “Сьогодні ми вважаємо, що всі ідеї Конфуція розвиваються навколо “гуманності”, і гуманність перебуває в центрі ідей системи конфуціанства. Конфуцій розумів гуманність як людинолюбство й учив любити людей. Він висунув концепцію “гармонія при наявності несхожості”, розуміючи її як рекомендацію “домагатися єдності по принциповим питанням і лишатися при своїй думці в питаннях непринципових. Конфуцій виступив ініціатором поваги до інших людей і висунув ідею “Не роби іншим того, чого сам собі не бажаєш”. ...Ця ідея може стати загальнопоширеним світовим етичним принципом” [2, 24].

Щодо спорідненості ключових культурних концепцій, слід зазначити, що в Україні культурна паралель проходить через систему гармонійного виховання підростаючого покоління як найбільш гуманну і ефективну, що є праматір’ю і головною метою сучасної парадигми національної освіти України. “Головною визначальною рисою національної системи освіти є її гуманістичний характер. Це феномен української ментальності, в основі якого покладена національна гуманістична ідея, що забезпечує гуманізацію навчально-виховного процесу” (Л. Куненко) [7].

Таким чином, визнання традицій як національних цінностей культури і спорідненості ключових культурних концепцій стає центральною тезою в інтерактивному навчанні майбутніх учителів музики України і Китаю, забезпечує творчу взаємодію суб’єктів освіти.

Література

1. **Андрущенко В.П.** Мистецька освіта в системі формування педагога ХХІ століття // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Зб. Наук. праць. – Вип. 1 (б). – К.: НПУ, 2004. – С. 3-5.
2. Ван Лэй. Коренное понятие китайской традиционной культуры / Ван Лэй. – Китай. – № 8 (58), август 2010. – С. 23, 24.
3. **Вей Лімін.** Культурні традиції у підготовці китайських студентів до співацької діяльності / Вей Лімін // Національно-культурний простір України ХХІ ст.: стан і перспективи. – К.: НАКККіМ, 2010. – С. 339-344.
4. **Гусейнова Л.В.** Міжкультурний діалог як чинник формування виконавської культури майбутнього вчителя музики / Л. В. Гусейнова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2011. – № 7 (218). – С. 39-45.
5. **Зязюн І.А.** Інтеграційна функція культурної парадигми / І. А. Зязюн // Професійно-художня освіта України: зб. наук. праць [редкол.: І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич, Н. М. Чепурна (заступники голови) та ін.]. – Київ; Черкаси: Видавництво “Черкаський ЦНТЕІ”, 2008. – Вип. V. – С. 3-13.
6. Інтерактивні технології навчання: навчальний посібник / Біда О.А., Кравчук О.В., Коберник Г.І. та ін. – Умань: РВЦ “Софія” – 2007. – 212 с.
7. **Куненко Л.О.** Музична освіта в системі української національної культури // Інтеграційна спрямованість початкової музичної освіти дітей з порушеннями зору: – теорія та методика: монографія / Людмила Олександрівна Куненко. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 593 с.
8. **Чжан Цзюнь.** Китайская народная музыка в профессиональной подготовке студентов музыкальных факультетов: автореф. дис. на соиск. ученой степени канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (музыка)» / Чжан Цзюнь. – М., 2008. – 22 с.
9. Хуторской А.В. Современная дидактика: [учеб. пособие]. – 2-е изд. перераб. / Андрей Викторович Хуторской. – М.: Высш. шк., 2007. – 639 с.
10. **Шевнюк О.Л.** Феномен культур Сходу / Культурологія: [навчальний посібник] / Шевнюк Олена Леонідівна – К.: Знання-Прес, 2004. – 353 с.
11. **Щолокова О.П.** Художня культура Китаю / Світова художня культура: Від первісного суспільства до початку середньовіччя: [навч. посіб.] / О.П. Щолокова, С.В. Шип, О.Л. Шевнюк, О.М. Семашко. – К.: Вища шк., 2004. – С. 105-109. (175 с.: іл.).

УДК 378.091.011.3-051

Чжан Цзе

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ХУДОЖНЬО – ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

В статті розглядаються педагогічні умови формування учень художественно-педагогічного аналізу. Їх впровадження в процес інструментально-виконавської підготовки учителів музики насичує його проблемністю, відкриває нові можливості для творчої реалізації аналітичних і творческо-виконавських завдань.

Ключевые слова: Художественно-педагогический анализ, учитель музыки, умения.

The article deals with pedagogical conditions of formation drills artistic and pedagogical analysis. Their introduction to the process of instrumental performance training teachers muzyky saturates its issue, opens up new possibilities for creative implementation of analytical and creative and performing tasks.

Keywords: Analysis of Arts and Education, a music teacher skills.